Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0825U002507

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федько Ольга Миколаївна

2. Olha Fedko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 035

Дата захисту: 14-08-2025

Спеціальність за освітою: "Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова та література"

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9879

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.09

Тема дисертації:

1. "Жанрово-стильова своєрідність українських трактатів у бароковому дискурсі"
2. "The genre and stylistic specificity of Ukrainian treatises in the Baroque discourse"

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному літературознавчому аналізу українських трактатів кінця XVI – початку XVIII століть у контексті барокового дискурсу. Її актуальність зумовлена: необхідністю обгрунтування в контексті історії українського письменства та глибшого вивчення трактату як жанру, що містить ціннісні орієнтири для збереження віри і духовності; нагальною потребою детальнішого дослідження їх аксіології та переосмислення основних концептів для розуміння та застосування в сьогоднішніх реаліях. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в українській медієвістиці трактат вперше цілісно постав об'єктом літературознавчого аналізу як самобутнє явище доби бароко, а також системно вивчено особливості побутування трактатів в українському бароковому письменстві, використано нові підходи до їх аналізу не лише з позицій змісту, а й з естетичних та поетики, що сприяє науковій рецепції світогляду їх авторів. Для чіткого окреслення жанрово-стильових особливостей трактатів в контексті

барокового дискурсу визначено основні чинники та джерела формування жанру, виокремлено головні періоди активного його функціонування. У запропонованій періодизації в основу покладено не лише хронологічний, а й естетичний чинники. Теоретичне значення дисертації полягає в системному осмисленні жанру трактату як своєрідного явища української літературної традиції епохи бароко, що формувалося під впливом культурно-історичних, конфесійних і освітніх факторів. На основі досліджень української медієвістики узагальнено підходи до наукової рецепції трактату, визначено етапи становлення та функціонування жанру, виокремлено його композиційно-стильові особливості в межах доберестейського, поберестейського та могилянського періодів. Дослідження поглиблює уявлення про естетичні та ідеологічні домінанти трактатної прози другої половини XVII – початку XVIII століття, сприяє вдосконаленню методологічного апарату для аналізу давньої літератури і збагачує сучасну наукову дискусію щодо трансформацій жанрових форм у контексті української барокової культури. Практичне значення роботи зумовлено теоретичними положеннями та висновками, які окреслюють проблемні напрями для нових наукових досліджень українських трактатів, зокрема для вивчення їх художніх аспектів та впливу на формування великих прозових жанрів в українській літературі. Її результати також можуть бути використані для написання монографій, підручників, навчальних посібників. Враховуючи те, що трактати відображають не тільки інтелектуальні пошуки того часу, а й глибоке прагнення їх авторів до збереження й утвердження віри, національної ідентичності та моральних і духовних цінностей, простежено витоки формування та основні етапи його побутування в українському письменстві епохи Бароко (доберестейський, поберестейський, могилянський, друга половина XVII – початок XVIII століть). Розглянуто динаміку жанру від ранніх доберестейських зразків до художньо довершених творів Іоаникія Галятовського, Лазаря Барановича, Інокентія Гізеля, Димитрія Туптала та Стефана Яворського, які засвідчують глибоку інтелектуальну інтеграцію українського письменства в загальноєвропейський науковий і духовний простори. Наголошено, що у тодішній міжконфесійній комунікації трактати транслювали певну інформацію і мали відповідну політично-релігійну спрямованість, публікувалися та широко використовувалися у духовній та полемічній практиках. Тому вони сьогодні важливі для пошуків національних і духовних орієнтирів кожного українця і дають можливість простежити спектр та розвиток тогочасних суспільно-культурних відносин, болючі проблеми епохи. Окреслена в дослідженні еволюція трактатного жанру, його функціональна й стилістична своєрідність, а також глибокий зв'язок із суспільно-політичним та релігійним контекстами часу підтверджують його важливість для вивчення як літературного, так і культурного процесів в Україні. Подальші розвідки в цьому напрямі відкривають перспективу для міждисциплінарного аналізу та поглибленого осмислення жанру як одного з ключових інструментів інтелектуального самовираження української барокової доби. Надалі доцільним вбачаємо дослідження трактатів крізь призму порівняльної поетики, вивчення типологічних зв'язків із європейськими зразками, а також звернення до питань перекладу, тобто транскрибування сучасною українською мовою, з глибокими науковими коментарями для ширшого академічного й читацького використання. Ключові слова: трактат, бароковий дискурс, наратив, жанр, метафора, концепт, риторика, бароко, Яворський, Мазепа, переконання, полеміка, полілог, полемічно-публіцистична література, апологетика, поберестейський період, польський переклад, жанрово-стильова своєрідні.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive literary analysis of Ukrainian treatises from the late 16th to the 18th centuries within the context of Baroque discourse. Its urgency is justified by following factors: the need to fill the voids in the history of Ukrainian writing and to undertake a deeper exploration of some genres, among which there are treatises that contain value guidance to save faith and spirituality; an urgent need for a more detailed study of their axiology and the rethinking of basic concepts for their understanding and application in today's reality. The scientific novelty of the results is the treatise for the first time became a holistic object of literary analysis as an original phenomenon of the Baroque era in Ukrainian medieval studies, and also the peculiarities of the existence of treatises in Ukrainian Baroque writing were systematically studied, new approaches to their analysis were used not only from the essential, content positions, but also from the aesthetic and poetics, which contributes to the reception of the worldview of their authors. It has been analyzed the main factors and sources

of formation of genre, pointed out main periods of its active function to clarify the genre-stylistic features of treatises in the context of Baroque discourse. The proposed periodization is based not only on the chronological, but also on the aesthetic factor. The theoretical value of the dissertation is the systematic understanding of the treatise genre as a peculiar phenomenon of the Ukrainian literary tradition of the Baroque era, which was formed under the influence of cultural-historical, confessional and educational factors. On the basis of studying Ukrainian medieval studies, approaches to the scientific reception of the treatise are generalized, the stages of the formation and functioning of the genre are determined, its compositional and stylistic features within the pre-Union of Brest, immediate post-Union of Brest and Mogilev periods are highlighted. The study deepens the understanding of the aesthetic and ideological dominants of treatise prose of the second half of the 17th - early 18th centuries, contributes to the development of a methodological apparatus for the analysis of ancient literature and enriches the modern scientific discussion on the transformations of genre forms in the context of Ukrainian Baroque culture. Given that the treatises reflect not only the intellectual pursuits of that time, but the deep desire of the authors to preserve and affirm the Orthodox faith, national identity, moral and spiritual values. The description of the treatise genre and the main stages of its existence in Ukrainian literature of the Baroque era (pre-Union of Brest, immediate post-Union of Brest, Mogilev periods, the second half of the 18th - early 19th centuries) are identified. Traced the dynamics of genre from the early pre-Brest samples to the artistically perfect works of Ioanikii Galyatovsky, Lazar Baranovych, Innocent Giesel, Dymytrii Tuptalo and Stefan Yavorsky, which certify the deep intellectual integration of Ukrainian literature into the all-European scientific and spiritual space. It is emphasized that in the interconfessional communication of that time, treatises transmitted certain information and had a corresponding political-religious orientation, being published and widely used in spiritual and polemical practices. A sufficiently representative panorama of the genre and stylistic features of Ukrainian Baroque treatises has been outlined, in which a new constructive role of the artistic image is gradually formed, one that evokes the emotions of the recipient through corresponding artistic means. It has been established that each of the works was characterized by logical argumentation, clarity of presentation, and the aim of convincing the reader. Their authors analyzed the causes of historical upheavals, shaped theological concepts, systematized church history, laying the foundations of future national consciousness, and attesting to the existence of a powerful intellectual elite in Ukraine capable of defending and developing spiritual and cultural values. Textual analysis confirms that the treatises followed a distinct structure: a preface addressed to the reader, individual articles, compositionally independent narratives, memoirs, and various documents used to embellish the work. The authors skillfully incorporated the names of ancient thinkers, historians, and classical writers into their texts. Theologians employed historical facts rather freely, often prioritizing dramatic presentation over factual accuracy, which was reflected in their individual stylistic approaches. Key words: treatise, Baroque discourse, narrative, genre, metaphor, concept, rhetoric, Baroque, Yavorsky, Mazepa, persuasion, polemics, polylogue, polemical-publicistic literature, apologetics, post-Union of Brest period, Polish translation, genre and stylistic distinctivene

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Інформаційні та комунікаційні технології

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Zavaruieva I., Bondarenko L., Lutsenko V., Nazarenko O., Fedko O. Communicative Methods of Forming Professional Competences of Future Foreign Specialists During Distance Learning of Ukrainian Language in HEIs. Studies in Media and Communication. 2022. Vol. 10, Iss. 3. P. 226–235.DOI: 10.11114/smc.v10i3.5855 URL:https://redfame.com/journal/index.php/smc/article/view/5855
- 2. Федько О. Риторичність українських польськомовних трактатів могилянської доби. Київські полоністичні студії. Т.39. Київ, 2023. С. 491–506. URL:https://doi.org/10.17721/psk.2023.39

- 3. Федько О. Жанрова своєрідність трактатів Захарії Копистенського. Studia Methodologica. Тернопіль. Видавничий дім «Гельветика». Вип. 57. 2024. С. 103–113. URL:https://doi.org/10.32782/2307-1222.2024-57-10
- 4. Федько О. Український бароковий трактат: парадигматика жанру. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: Дрогобицький педуніверситет ім. І. Франка. Вип.77, Том 3. 2024. С. 214-221. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/77_2024/part_3/31.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: номер 0118 U003136

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поплавська Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Poplavska

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1100-5002

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухарєва Світлана Володимирівна

2. Svitlana V. Sukhareva

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5039-582X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радишевський Ростислав Петрович

2. Rostyslav P. Radyshevskyi

Кваліфікація: д. філол. н., академік НАНУ, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5279-8232

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бородіца Світлана Василівна

2. Svitlana V. Boroditsa

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8369-396X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скуратко Тетяна Миколаївна

2. Tetiana M. Skuratko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7196-987X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Вільчинська Тетяна Пилипівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Вільчинська Тетяна Пилипівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Любінецька Марія Ігорівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна